



SUOMEN LASTENKULTTUURIKESKUSTEN LIITON HALLITUSOHJELMATAVOITTEET 2019–2023

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto ehdottaa hallitusohjelmaan 2019–2023 nostettavaksi kolmea keskeistä tavoitetta ja niiden toteutumiseksi seuraavia toimenpiteitä:

1) Lapsuus ei ole projekti – kohti pysyviä rakenteita

Hallituskaudella luodaan pysyvät rakenteet projektien ja kokeilujen sijaan niin, että **jokaisen lapsen oikeus kulttuuriseen sivistykseen ja kulttuuripalveluihin turvataan** asuinpaikasta, perheiden varallisuudesta ja lapsen tuen tarpeesta riippumatta. Varmistetaan, että taide ja kulttuuri ovat pysyvä osa lasten ja nuorten elämää lastenkulttuurikeskusten, taiteen perusopetuksen järjestäjien, taideorganisaatioiden, museoiden, teattereiden, orkestereiden, kirjastojen, perinneyhdistysten ja muiden taide- ja kulttuuritoimijoiden ja monialaisen tavoitteellisen yhteistyön kautta.

Lasten kulttuurinen osallisuus tunnustetaan ja kirjataan hallitusohjelmaan lasten hyvinvointia tukevaksi keskeiseksi tavoitteeksi. Lastenkulttuuripalvelut ja lasten harrastusmahdollisuudet järjestetään monimuotoisesti ja niiden vaatimaa monialaista yhteistyörakennetta vahvistetaan hallinnon ja toteutuksen kaikilla tasoilla aina ministeriöistä yksittäisiin kuntiin, taideorganisaatioihin ja kulttuuripalveluntuottajiin.

2) Taskurahoista timanteiksi – lastenkulttuurille riittävä rahoitus

Lastenkulttuurikeskusten laadukas työ alueilla ja toiminnan alueellinen kattavuus turvataan lisäämällä lastenkulttuurikeskustoiminnan **pysyvää valtion tukea nykyisestä 1,4 miljoonasta 2,4 miljoonaan euroon** (tavoitetilä 2023). **Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton rahoitus siirretään taiteen ja kulttuurin valtakunnallisten yhteisöjen toiminta-avustuksiin** pois keskusten rahoitusmomentilta, ja sen rahoitusta vahvistetaan nykyisestä 0,1 miljoonasta asteittain **0,3 miljoonaan euroon vuodessa** lastenkulttuurin valtakunnallisen aseman, arvostuksen ja kansainvälisen yhteistyön vahvistamiseksi.

3) Jotta kukaan ei jää ulkopuolelle – yhteistyöllä kohti saavutettavaa lastenkulttuuria

Lasten kulttuuristen oikeuksien toteutuminen ja jokaisen lapsen ja nuoren oikeus taiteeseen ja kulttuuriin asuinpaikastaan, kyvyistään ja tuen tarpeestaan huolimatta turvataan. **Erityistä tukea**



tarvitsevien, haja-asutusalueella asuvien ja vähävaraisten ja haastavassa elämäntilanteessa elävien (muun muassa lastensuojelun piirissä olevien) **lasten ja nuorten tasavertaista oikeutta kulttuuripalveluihin tuetaan** synnyttämällä ja rahoittamalla pysyviä rakenteita ja ketteriä kiertäviä toimintamalleja sekä tukemalla toiminnan vaatimaa osaamista kaikkialla Suomessa.

Taiteen harrastamisen ja taidekokemusten mahdollisuuksia lisätään kouluissa ja varhaiskasvatuksessa.

Kulttuurikasvatus kouluissa toteutetaan yhteistyössä taideorganisaatioiden ja lastenkulttuurikeskusten kanssa. Lasten taideharrastukset varhaiskasvatuksessa ja kouluissa (nk. harrastetunti) ja Taidetestaajat-toimintamallin mukainen taideorganisaatioyhteistyö kirjataan kiinteäksi osaksi suomalaisen koulu- ja kulttuuritoiminnan järjestämis- ja tuottamisvastuuta. Kulttuurikasvatusohjelma on laadittu kaikkiin kuntiin, ja iltapäivisin koululaisilla on tasavertainen mahdollisuus taideharrastamiseen kaikissa kouluissa. Sama malli laajennetaan – joko kulttuurikasvatusohjelman avulla tai erikseen – myös varhaiskasvatukseen, jolloin päiväkotipäivän sisällä tai sen jälkeen lapsella on mahdollisuus harrastaa taidetta alan ammattilaisen ohjaamana.

Taustaa

Taiteen ja kulttuurin merkitys yksilölle ja yhteiskunnalle on merkittävä. Suomen taide- ja kulttuuripolitiikassa painottuu tavoite, jossa **jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus osallistua taiteeseen ja kulttuuriin**. Tähän Suomea velvoittaa myös YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus.

Lastenkulttuurin kautta vahvistuva **kulttuurinen osallisuus on investointi lasten kykyyn toimia tasavertaisina erilaisissa yhteisöissä ja yhteiskunnassa läpi elämän**. Taide- ja kulttuuritoiminta tukee lasten ja nuorten hyvinvointia sekä vähentää tarvetta erityis- ja vaativan tason palveluihin.

Yksilön luovat taidot ja kulttuurikompetenssi vahvistuvat taide- ja kulttuurikasvatuksen avulla. Taide- ja kulttuuritoiminnassa lapsi tunnustetaan toimijana, jolla on mahdollisuus tulla kuulluksi ja tehdä näkyväksi omia ajatuksiaan. Taidetoiminta ja taiteen harrastaminen mahdollistavat onnistumisen kokemukset myös niille lapsille ja nuorille, joille onnistumiset esimerkiksi koulumaailmassa ovat vähäisiä. **Ammattilaisten tuottama kulttuuritoiminta lapsille ja nuorille mahdollistaa vuorovaikutteisen osallisuuden jokaiselle**. Se tukee suomalaisen sivistisyhteiskunnan rakenteita nykyaikaisesti ja tulevaisuusorientoituneesti.



Ei mikään uusi juttu, mutta...

Lastenkulttuuri on nostettu esille yhtenä kulttuuritoiminnan kehityskohteena useissa hallitusohjelmissa. Erilaisten määräaikaisten kehittämishankkeiden aikana on syntynyt vaikuttavia toimintamalleja. Resurssien puutteesta johtuen nämä eivät ole juurtuneet pysyviksi toiminnoiksi, vaan tilalle on syntynyt uusia kehittämishankkeita.

Lapsuuden ja nuoruuden merkitys ainutlaatuisena koko elämää viitoittavana vaiheena tulee tunnustaa. Samalla täytyy tunnistaa **lyhytkestoisen toiminnan riskit** – yksikin pudokas tai ulkopuolelle jäänyt ikäluokka jää pysyvästi eriarvoiseen asemaan muiden kanssa. Oikeus taiteeseen ja kulttuuriin tulee olla jokaisella lapsella asuinpaikasta ja tuen tarpeesta huolimatta. Lapsilla on hyvin erilaisia kasvuympäristöjä ja mahdollisuuksia osallistumiseen. Siksi palvelutkin tulee järjestää monimuotoisesti. Lastenkulttuurikeskukset ympäri Suomea osaavat tämän.

Lastenkulttuuritoiminnalla on merkitystä myös maakuntien ja muiden alueiden tasa-arvoiseen kehitykseen, johon kuuluvat muun muassa kiinnostavuuden ja **elinvoimaisuuden** tukeminen. Lastenkulttuurikeskukset työllistävät taiteen alan ammattilaisia vuosittain **lähes 200 henkilötyövuoden** verran. Pysyvien työllistymismahdollisuuksien tukeminen on keskeinen keino alan kehittymisen, alueellisen tasa-arvon sekä saavutettavan lastenkulttuurin mahdollistamisessa.

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto on moniammatillista yhteistyötä tekevä, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti verkostoitunut lastenkulttuuritoimijoiden yhteistyöelin ja kattojärjestö. Liiton merkittävä työ lastenkulttuurin tunnettuuden lisäämiseksi on tuottanut erinomaisia tuloksia valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Vuonna 2018 liitolle myönnettiin mm. Euroopan unionin Europa Nostra -palkinto Suomen kulttuuriperintökasvatusseuran kanssa yhdessä toteutetusta koulujen kulttuurikasvatusta edistävästä Kulttuurivoltti-hankkeesta.

Hoidettu taskurahoilla

Valtion vuotuinen koko valtakuntaa koskeva tuki lastenkulttuurikeskusten toimintaan on vuonna 2019 noin 1,4 miljoonaa euroa, mikä vastaa yhden keskisuuren maakuntateatterin vuotuista valtionosuusrahoitusta. Summa pitää sisällään myös Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton valtakunnallisen koordinoinnin, alan kehittämisen ja kansainvälisyyden edistämisen.



Yhden lastenkulttuurikeskuksen vuotuinen valtiontuki vaihtelee 27 000–110 000€ välillä (2018). Keskuskohtainen tuki on laskenut vuosien 2015–2018 aikana, kun uusia keskuksia on otettu tuen piiriin (seitsemän uutta toimijaa), mutta kokonaisrahoitus on kasvanut vain noin 22 000 euroa. Tuen taso on tavoitteisiin ja alueelliseen kattavuuteen nähden täysin riittämätön.

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto jäsenkeskuksineen tukee kulttuuri- ja taidealan yhteistä tavoitetta **1 % kulttuurille ja taiteelle**. Tavoitteessa kulttuurin ja taiteen osuus nousee valtion budjetissa 0,8 prosentista yhteen prosenttiin. Toteutuessaan tämä mahdollistaisi myös lastenkulttuurille sen kipeästi tarvitseman ja ansaitseman lisäresurssin.

Tuemme myös **opetus- ja kulttuuriministeriön hallitusohjelmaa, johon on kirjattu lastenkulttuurin kehittämisestä seuraavasti:**

”Lisätään taiteen ja kulttuurin harrastamista varhaiskasvatuksessa sekä koulupäivän yhteydessä harrastustuntimallin pohjalta sekä laajennetaan lastenkulttuurikeskusten toimintaa.

Lasten ja nuorten taiteen ja kulttuurin harrastamista tulisi lisätä päiväkotipäivän ja koulupäivän yhteydessä. Harrastustuntimallissa harrastaminen olisi säännöllistä viikoittain ja tapahtuisi koulujen tiloissa ammattilaisten ohjaamina ja oppilaiden kiinnostuksen pohjalta. Malli pitäisi saada leviämään jokaiseen kuntaan hyödyntäen taiteen perusopetuksen ja lastenkulttuurialan osaamista. Lastenkulttuurikeskusten toiminnan tulisi ulottua myös niihin kuntiin, jotka ovat nyt lastenkulttuurikeskusten verkoston ja yhteistyön ulkopuolella.

Lisämäärärahararve: 5 milj. € vuosittain.”

Lisätietoa Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton hallitusohjelmataavoitteista:

Aleksi Valta, toiminnanjohtaja
Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto
aleksi.valta@lastenkulttuuri.fi
p. 040 820 5425

Mervi Eskelinen, puheenjohtaja
Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto
lastu@lastu.fi
p. 050 326 7243